

15871

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἕξαρκος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεις ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δέ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον. Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δέ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. Δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. Ποιήσομαι δέ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

- α. Κατά τον Μαντίθεο το να έχει υπηρετήσει κανείς στο ιππικό την εποχή των Τριάκοντα δεν αποτελεί αιτία αποκλεισμού από το αξίωμα του βουλευτή.
- β. Ο Μαντίθεος δηλώνει ότι ο μοναδικός λόγος της απολογίας του δεν είναι η κατηγορία, αλλά ο έλεγχος της συκοφαντίας των κατηγορών του.
- γ. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι στις «δοκιμασίες» ο ομιλητής πρέπει κυρίως να αντικρούει με επιχειρήματα τις κατηγορίες των αντιπάλων, όπως συμβαίνει και στις άλλες δικαστικές διαμάχες.
- δ. Ο Μαντίθεος παρακαλεί τους κατηγορούς του να δείξουν ευνοϊκότερη στάση και να αποσύρουν τις κατηγορίες τους.
- ε. Ο Μαντίθεος υπόσχεται ότι θα είναι σύντομος στην απολογία του.

Μονάδες 10

15871

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Άριστοτέλης, *Αθηναίων Πολιτεία* §§55.2-55.4

Στο δεύτερο μέρος της πραγματείας του ο Αριστοτέλης περιγράφει τους διοικητικούς θεσμούς και τον τρόπο λειτουργίας του σύγχρονου του αθηναϊκού πολιτεύματος. Στο κείμενο που ακολουθεί αναφέρεται στον τρόπο ανάδειξης και τη δοκιμασία των Εννέα αρχόντων.

Παλαιότερα δεν αναλάμβανε εξουσία όποιος αποδοκιμαζόταν από τη βουλή, αλλά τώρα μπορεί να κάνει έφεση στο δικαστήριο, του οποίου η απόφαση είναι τελεσίδικη. Όταν γίνεται η κρίση, ρωτούν: «Ποιος είναι ο πατέρας σου και σε ποιον δήμο ανήκεις και ποιος είναι ο πάππος σου, ποια η μητέρα σου και ποιος ο πατέρας της μητέρας σου και από ποιους δήμους;» Μετά τον ρωτούν αν συμμετέχει στη λατρεία του Πατρώου Απόλλωνα και του Ερκείου Δία και πού βρίσκονται τα ιερά τους. Ύστερα, αν έχει οικογενειακούς τάφους και πού βρίσκονται, έπειτα αν φροντίζει τους γονείς του και αν πληρώνει τους φόρους και αν έχει υπηρετήσει τη θητεία του. Αφού του απευθύνει (ο πρόεδρος) αυτές τις ερωτήσεις, του λέει: «Φώναξε τώρα μάρτυρες για όσα είπες». Και όταν παρουσιάσει τους μάρτυρές του, ρωτούν: «Έχει κανείς κάποια κατηγορία εναντίον του;» Κι αν υπάρχει κάποιος κατηγορος, το δικαστήριο του δίνει το λόγο και μετά ο κατηγορούμενος απολογείται.

Μτφρ. Α. Παναγόπουλος

B4. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου να γράψετε μία περίοδο λόγου στη Νέα Ελληνική, όπου η ίδια λέξη, στο ίδιο μέρος του λόγου, σε οποιαδήποτε μορφή της (πτώση, αριθμό, γένος, έγκλιση, χρόνο) χρησιμοποιείται με διαφορετική σημασία από αυτήν που έχει στο κείμενο: *δοκιμάζεσθαι, μηδέν, μαρτύρησον, αίτίας, λόγον.*

Μονάδες 10

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδης, *Ιστορία* §§ 2.10.3-2.11.2

(έκδ. των Jones, H.S., Powell, J.E. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1942, ανατ. 1970)

Ο Θουκυδίδης αφού έχει αναφερθεί στις προετοιμασίες των Πελοποννησίων και στη συγκέντρωση των δυνάμεών τους στον Ισθμό της Κορίνθου, ενόψει της εισβολής στην Αττική, παραθέτει τον λόγο του Αρχίδαμου.

15871

Καὶ ἐπειδὴ πᾶν τὸ στράτευμα ξυνειλεγμένον ἦν, Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἠγεῖτο τῆς ἐξόδου ταύτης, ξυγκαλέσας τοὺς στρατηγούς τῶν πόλεων πασῶν καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει καὶ ἀξιολογωτάτους παρήνει τοιάδε. Ἄνδρες Πελοποννήσιοι καὶ ξύμμαχοι, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ ἐν αὐτῇ Πελοποννήσῳ καὶ ἔξω ἐποίησαντο, καὶ ἡμῶν αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι οὐκ ἄπειροι πολέμων εἰσὶν· ὅμως δὲ τῆσδε οὕπω μείζονα παρασκευὴν ἔχοντες ἐξήλθομεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πόλιν δυνατωτάτην νῦν ἐρχόμεθα καὶ αὐτοὶ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι στρατεύοντες. Δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων χεῖρους φαίνεσθαι μήτε ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης ἐνδεεστέρους. Ἡ γὰρ Ἑλλάς πᾶσα τῆδε τῆ ὀρμῇ ἐπῆρται καὶ προσέχει τὴν γνώμην, εὖνοιαν ἔχουσα διὰ τὸ Ἀθηναίων ἔχθος πράξαι ἡμᾶς ἃ ἐπινοοῦμεν.

οὕπω: ὄχι ἀκόμα

τῆς δόξης: ἀπὸ τῆς φήμης

τὸ ἔχθος: τὸ μῖσος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Ἄνδρες Πελοποννήσιοι ... πράξαι ἡμᾶς ἃ ἐπινοοῦμεν».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου που βρίσκονται στη γενική πτώση:

τῶν Λακεδαιμονίων: εἶναι ΣΤΟ

τῆς ἐξόδου: εἶναι ΣΤΟ

πασῶν: εἶναι ΣΤΟ

ἡμῶν: εἶναι ΣΤΟ

πολέμων: εἶναι ΣΤΟ

τῶν πατέρων: εἶναι ΣΤΟ

(μονάδες 6)

β. Να αναγνωριστεί το εἶδος καὶ ἡ συντακτικὴ λειτουργία τῶν προτάσεων που ἀκολουθοῦν: «ἐπειδὴ πᾶν τὸ στράτευμα ξυνειλεγμένον ἦν», «ἃ ἐπινοοῦμεν». (μονάδες 4)

Μονάδες 10

15871-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

A1.

α. – Σ: καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλεύοντας

β. – Σ: Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι.

γ. – Λ: ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι

δ. – Λ: Δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου.

ε. – Σ: Ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ἀριστοτέλης, Ἀθηναίων Πολιτεία §§55.2-55.4

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο αναφέρεται στη διαδικασία της «δοκιμασίας» και στις ερωτήσεις που υποβαλλόταν ο «δοκιμαζόμενος». Επομένως, το αριστοτελικό απόσπασμα μπορεί να αξιοποιηθεῖ συμπληρωματικά με τις αναφορές του Μαντίθεου για τον θεσμό της «δοκιμασίας».

B4.

Δοκίμασα τα παπούτσια και είδα ότι δεν μου πάνε καθόλου!

Η θερμοκρασία είναι 2 βαθμούς κάτω από το μηδέν.

Μη με μαρτυρήσεις στη Διευθύντρια, σε παρακαλώ!

Εσύ είσαι η αιτία που υποφέρω.

Ο Γιώργος κάνει πολλές απουσίες χωρίς λόγο.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Θουκυδίδης, Ἱστορία §§ 2.10.3-2.11.2

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Κι όταν συνάχτηκε έτσι ὅλος ο συμμαχικός στρατός, κάλεσε ο Αρχίδαμος, ο βασιλιάς της Σπάρτης, που ἦταν αρχιστράτηγος της εκστρατείας αυτής, ὅλους τους στρατηγούς των πόλεων ὅλων και τους πιο ἐπίσημους και σπουδαίους πολῖτες, και τους ὁρμήνεψε κάπως έτσι: «Ἄντρες της Πελοποννήσου και σύμμαχοι: Και οι πατέρες μας πήραν μέρος σε πολλές

Ὄταν συγκεντρώθηκε ὅλος ο στρατός, ο βασιλεύς των Λακεδαιμονίων Αρχίδαμος, αρχιστράτηγος της εκστρατείας, συγκάλεσε ὅλους τους στρατηγούς και ὅλους τους αξιωματούχους των συμμάχων και τους εἶπε περίπου τα ἀκόλουθα: «Πελοποννήσιοι και Σύμμαχοι! Και οι πρόγονοί μας ἔκαναν πολλούς πολέμους και μέσα στην Πελοπόννησο και στο εξωτερικό, ἀλλά και οι

15871-Λύση

εκστρατείες μέσα κ' έξω από την Πελοπόννησο, κ' εμείς οι γεροντότεροι δεν είμαστε άμαθοι στον πόλεμο· δεν εβγήκαμε όμως ποτέ με μεγαλύτερο στράτευμα κ' εφοδιασμό από τούτον — εδώ, και πηγαίνομε τώρα να χτυπήσομε πολιτεία εξαιρετικά δυνατή, κ' εμείς οι ίδιοι είμαστε πολύ μεγάλος και διαλεχτός στρατός. Σωστό είναι λοιπόν να μη φανούμε χειρότεροι από τους πατέρες μας, ούτε κατώτεροι από τη φήμη που έχομε εμείς οι ίδιοι. Γιατί ολόκληρη η Ελλάδα έχει ξεσηκωθεί με τούτη την εκστρατεία, κ' έχει στραμμένο το νου της σε μας, κ' επειδή μισούν τους Αθηναίους, ποθούν να πετύχομε αυτό που βάλαμε σκοπό μας.

Μτφρ. Ε. Λαμπρίδη. 1962.

Γ4.

α.

τῶν Λακεδαιμονίων: είναι ετερόπτωτος προσδιορισμός (γενική αντικειμενική) στο *βασιλεύς*.

τῆς ἐξόδου: είναι αντικείμενο στο ρήμα *ἡγεῖτο*.

πασῶν: είναι (ομοιόπτωτος) κατηγορηματικός προσδιορισμός στο *τῶν πόλεων*.

ἡμῶν: είναι ετερόπτωτος προσδιορισμός (γενική κτητική) στο *πατέρες*.

πολέμων: είναι ετερόπτωτος προσδιορισμός (γενική αντικειμενική) στο *ἄπειροι*.

τῶν πατέρων: είναι γενική συγκριτική από το επίθετο συγκριτικού βαθμού *χείρους*.

β.

ἐπειδὴ πᾶν τὸ στράτευμα ξυνειλεγμένον ἦν: Δευτερεύουσα χρονική (επιρρηματική) πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα της κύριας πρότασης *παρήνει*.

ἃ ἐπινοοῦμεν: Δευτερεύουσα αναφορική (ονοματική) πρόταση, ως αντικείμενο στο απαρέμφατο *πρᾶξει*.

γεροντότεροι από εμάς δεν είναι άπειροι στον πόλεμο. Ποτέ άλλοτε, όμως, δεν εκστρατεύσαμε με τόσες πολλές δυνάμεις και τόσα πολλά μέσα, αλλά πάμε να χτυπήσομε πολιτεία εξαιρετικά δυνατή και με πολυάριθμο και άριστο στράτευμα. Έχομε, επομένως, την υποχρέωση να μην φανούμε κατώτεροι ούτε από τους πατέρες μας ούτε από την δική μας φήμη. Η Ελλάδα ολόκληρη έχει συγκλονιστεί με την εκστρατεία αυτήν κι έχει τα βλέμματά της καρφωμένα απάνω μας κι ελπίζει, επειδή μισεί τους Αθηναίους, ότι θα επιτύχομε στην επιχείρησή μας.

Μτφρ. Άγγελος Σ. Βλάχος. 2008.

15923

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεις ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δέ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον. Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντός τοῦ βίου λόγον διδόναι. Δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. Ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Ποια διαπίστωση κάνει ο Μαντιθέος σχετικά με τους βουλευτές και σε ποιο συμπέρασμα καταλήγει;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Πρὸς Σίμωνα Ἀπολογία §§2-3

Ο Σίμωνας οδήγησε τον ομιλητή στο δικαστήριο του Αρείου Πάγου, με την κατηγορία ότι ο τελευταίος τον είχε τραυματίσει, αποσιωπώντας, ωστόσο, το γεγονός ότι τη συμπλοκή με τον κατηγορούμενο την είχε προκαλέσει ο ίδιος για λόγους ερωτικής αντιζηλίας. Το απόσπασμα που ακολουθεί είναι από το προοίμιο.

Εάν, λοιπόν, κάποιοι ἄλλοι ἐπρόκειτο να αποφασίσουν για μένα, πάρα πολύ θα φοβόμουν τη δίκη, ἐπειδὴ βλέπω ὅτι καὶ μαγειρέματα καὶ τυχαία περιστατικά κάποτε γίνονται τέτοια, ὥστε να συμβαίνουν στους δικαζόμενους πολλά ἀντίθετα πρὸς τὴν ὀρθοκρισία. Ὅμως, ἀφού ἦρθα σε σας, ἐλπίζω να πετύχω τὸ δίκαιο. Κυρίως ἀγανακτῶ, κύριοι βουλευτές, γιατί θα ἀναγκαστώ να μιλήσω μπροστά σας για πράγματα, για τα οποία δε μιλούσα ἐπειδὴ ντρεπόμουν, καὶ ἀνέχτηκα τις ἀδικίες, ἀφού πολλοὶ ἐπρόκειτο να γίνουν γνώστες τῆς ὑπόθεσης μαζί με μένα. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Σίμωνας με ἔφερε σε τέτοια ἀνάγκη, θα σας διηγηθῶ ὅλα ὅσα ἐγίναν χωρὶς να ἀποκρύψω τίποτα.

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης

15923

B4. Να επιλέξετε από τη στήλη Β για καθεμία αρχαιοελληνική λέξη ή φράση της στήλης Α την **ορθή σημασία** της, σύμφωνα με το αρχαίο διδαγμένο κείμενο:

A	B
1. οὐκ ἂν ᾗ ἕξαρκος	α. δεν αρνούμαι β. δεν αρχίζω
2. κακῶς πέπονθε	α. κακοποιούμαι β. πενθώ
3. Ἀνάβηθι	α. αναφέρω β. ανεβαίνω
4. μαρτύρησον	α. καταθέτω μαρτυρία β. βασανίζομαι
5. λόγον διδόναι	α. δίνω τον λόγο μου β. λογοδοτώ

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων, §§1-4

(έκδ. του Warmington, E.H. Harvard University Press, 1955)

Ο Αριστοφάνης έπεισε τους Αθηναίους να εκστρατεύσουν προς βοήθεια του βασιλιά της Κύπρου Ευαγόρα, που πολεμούσε εναντίον των Περσών (390 π.Χ.). Ὑστερα από την αποτυχία της εκστρατείας, θανατώθηκε χωρίς δίκη και προτάθηκε η δήμευση της περιουσίας του. Ο ομιλητής, ο γιος του, θα προσπαθήσει για την υπεράσπιση της οικογένειάς του να αποδείξει ότι οι κατηγοροί του είναι συκοφάντες και ζητά από τους δικαστές να τον ακούσουν με εύνοια.

Πολλήν μοι άπορίαν παρέχει ό άγων ούτοσί, ὧ ἄνδρες δικασταί, όταν ένθυμηθῶ ότι, εάν έγώ μέν μή νῦν εὔ εἶπω, ού μόνον έγώ αλλά και ό πατήρ δόξει άδικος εἶναι και τῶν ὄντων άπάντων στερήσομαι. Ἀνάγκη οὔν, εἰ και μή δεινός πρὸς ταῦτα πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρι και έμαυτῷ οὔτως ὅπως ἂν δύνωμαι. Τήν μέν οὔν παρασκευήν και <τήν> προθυμίαν τῶν έχθρῶν ὀρᾶτε, και οὔδέν δεῖ περι τούτων λέγειν. τήν δ' έμήν άπειρίαν πάντες ἴσασιν, ὅσοι έμέ γιννώσκουσιν. Αἰτήσομαι οὔν ὑμᾶς δίκαια και ράδια χαρίσασθαι, άνευ ὀργῆς και ήμῶν άκοῦσαι, ὡσπερ <και> τῶν κατηγορῶν. Ἀνάγκη γάρ τόν άπολογούμενον, κἂν έξ ἴσου άκροᾶσθε, έλαττον έχειν. Οἱ μέν γάρ έκ πολλοῦ χρόνου έπιβουλεύοντες, αύτοἱ άνευ κινδύνων ὄντες, τήν κατηγορίαν

15923

έποιήσαντο, ἡμεῖς δὲ ἀγωνιζόμεθα μετὰ δέους καὶ διαβολῆς καὶ κινδύνου <τοῦ> μεγίστου.
Εἰκὸς οὖν ὑμᾶς εὖνοιαν πλείω ἔχειν τοῖς ἀπολογουμένοις.

οὐτοσί: αυτός εδώ

ἔλαττον ἔχω: μειονεκτώ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «**Πολλήν μοι ἀπορίαν ..., ἐμέ γινώσκουσιν**».

Μονάδες 20

Γ4.

α. «**Πολλήν μοι ἀπορίαν ... ἀπάντων στερήσομαι.**»: Στην παραπάνω περίοδο να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων (μονάδες 5).

β. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων απαρεμφάτων του κειμένου:

βοηθεῖν: είναι στο

λέγειν: είναι στο

χαρίσασθαι: είναι στο

ἀκοῦσαι: είναι στο

ἔχειν: είναι στο

(μονάδες 5)

Μονάδες 10

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

15923-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Υπέρ Μαντιθέου §§8-9*

A1. Ο Μαντίθεος διαπιστώνει ότι και οι βουλευτές έχουν την ίδια άποψη, καθώς πολλοί από όσους είχαν υπηρετήσει ως υπεείς την εποχή των Τριάκοντα έχουν γίνει πλέον βουλευτές, ενώ επιπλέον πολλοί έχουν αναδειχθεί με ψηφοφορία στρατηγοί και ίππαρχοι. Γι' αυτό καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο ίδιος βρίσκεται σε θέση απολογούμενου, επειδή οι κατηγοροί του τόλμησαν να πουν ψέματα εναντίον του.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Πρός Σίμωνα Άπολογία §§2-3*

Επισήμανση: Το προοίμιο του συγκεκριμένου δικανικού λόγου αναφέρεται στην έλλειψη ήθους του Σίμωνα και στην ανάγκη του απολογούμενου να αναφερθεί στη ζωή του. Μπορεί να συνδυαστεί με τις αναφορές του απολογούμενου Μαντίθεου ενώπιον των βουλευτών, επειδή οι κατηγοροί του τόλμησαν να πουν προφανή ψέματα εναντίον του.

B4. 1-α, 2-α, 3-β, 4-α, 5-β

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, *Υπέρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων §§1-4*

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Η θέση μου, κύριοι δικαστές, στον δικαστικό τούτο αγώνα είναι πολύ δυσχερής, όταν λάβω υπόψη μου ότι, εάν τώρα δεν μιλήσω καλά, όχι μόνον εγώ, αλλά και ο πατέρας μου θα φανεί άδικος και θα στερηθώ την περιουσία μου. Είναι ανάγκη λοιπόν, αν και δεν έχω ικανότητα για τη διεξαγωγή τέτοιων δικαστικών αγώνων, να βοηθώ τον πατέρα μου και τον εαυτό μου, όπως μπορώ. Την προετοιμασία, λοιπόν, και την προθυμία των εχθρών μου όλοι τις βλέπετε και δεν υπάρχει ανάγκη να πω τίποτε για αυτά· την απειρία μου όμως κανείς δεν αγνοεί, από όσους με γνωρίζουν. Θα ζητήσω, λοιπόν, από σας χάρη δίκαιη και εύκολη, να ακούσετε δηλαδή και εμάς ευμενώς, όπως ακούσατε και τους κατηγορούς μας. Διότι

Είναι πολύ δύσκολη η θέση μου, άνδρες δικαστές, σ' αυτήν εδώ τη δίκη, όταν αναλογισθώ ότι, εάν εγώ δεν τα πω τώρα καλά, όχι μόνον εγώ αλλά και ο πατέρας μου θα φανεί ότι είναι άδικος και θα στερηθώ όλα μου τα υπάρχοντα. Είναι ανάγκη, λοιπόν, αν και δεν είμαι ικανός από τη φύση μου γι' αυτά, να βοηθήσω τον πατέρα μου και τον εαυτό μου έτσι, όπως θα μπορέσω. Την προετοιμασία και την προθυμία των εχθρών τη βλέπετε και δεν πρέπει να πω τίποτε γι' αυτά· τη δική μου, πάλι, απειρία όλοι την ξέρουν, όσοι με γνωρίζουν. Θα ζητήσω, λοιπόν, από σας να μου κάνετε δίκαια και εύκολη χάρη, να ακούσετε δηλαδή και μας με εύνοια, όπως και τους κατηγορούς. Γιατί, είναι φυσικό ο

15923-Λύση

κατ' ανάγκη μειονεκτεί ο απολογούμενος, και αν εξίσου ευμενώς με τον κατηγορο ακούτε αυτόν. Διότι οι κατηγοροί από τη μια, προ πολλού επιβουλευόμενοι εμάς, χωρίς αυτοί να κινδυνεύουν, «έστησαν» την εναντίον μας κατηγορία, εμείς όμως διεξάγουμε τον αγώνα τούτο καταφοβισμένοι, κατασυκοφαντημένοι και διατρέχοντας τον έσχατο κίνδυνο. Πρέπει λοιπόν εσείς να ευνοείτε περισσότερο τους απολογουμένους από τους κατηγορούς.

Μτφρ. Σ. Τζουμελέας. [1939]. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

απολογούμενος να βρίσκεται σε μειονεκτικότερη θέση, κι αν ακόμη τον ακούτε με την ίδια διάθεση. Γιατί αυτοί, επιβουλευόμενοι εμάς από καιρό, χωρίς να διατρέχουν κανένα κίνδυνο, «έστησαν» την κατηγορία, ενώ εμείς αντιμετωπίζουμε αυτήν εδώ τη δίκη τρομοκρατημένοι, κατασυκοφαντημένοι και απειλούμενοι με το μεγαλύτερο κίνδυνο. Είναι φυσικό, λοιπόν, να δείχνετε μεγαλύτερη εύνοια στους απολογουμένους (απ' ό,τι στους κατηγορούς).

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης. 2002

Γ4.

α.

ὅταν ἐνθυμηθῶ: δευτερεύουσα χρονικοὑποθετική (επιρρηματική) πρόταση.

ἐὰν ἐγὼ μὲν μὴ νῦν εὖ εἴπω: δευτερεύουσα υποθετική (επιρρηματική) πρόταση.

ὅτι οὐ μόνον ἐγὼ (δόςω) ἀλλὰ καὶ ὁ πατήρ δόξει ἄδικος εἶναι: δευτερεύουσες ειδικές (ονοματικές) προτάσεις.

καὶ (ὄτι) τῶν ὄντων ἀπάντων στερήσομαι.: δευτερεύουσα ειδική (ονοματική) πρόταση.

β.

βοηθεῖν: είναι υποκείμενο στην απρόσωπη έκφραση *Ἀνάγκη (ἐστί)* [τελικό απαρέμφατο]

λέγειν: είναι υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα *δεῖ* [τελικό απαρέμφατο]

χαρίσασθαι: είναι αντικείμενο στο ρήμα *Αἰτήσομαι* [τελικό απαρέμφατο]

ἀκοῦσαι: είναι επεξήγηση στις λέξεις *δίκαια* καὶ *ῥάδια* (σύστοιχα αντικείμενα του απαρεμφάτου *χαρίσασθαι*) [τελικό απαρέμφατο]

ἔχειν: είναι υποκείμενο στην απρόσωπη έκφραση *Εἰκὸς (ἐστί)* [τελικό απαρέμφατο]

17214

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἕξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδείς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δέ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῆ γνώμη χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον. Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δέ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντός τοῦ βίου λόγον διδόναι. Δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. Ποιήσομαι δέ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Κατά τον Μαντίθεο το να έχει υπηρετήσει κανείς στο ιππικό την εποχή των Τριάκοντα δεν αποτελεί αιτία αποκλεισμού από το αξίωμα του βουλευτή.
2. Ο Μαντίθεος δηλώνει ότι ο μοναδικός λόγος της απολογίας του δεν είναι η κατηγορία, αλλά ο έλεγχος της συκοφαντίας των κατηγορών του.
3. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι στις «δοκιμασίες» ο ομιλητής πρέπει κυρίως να αντικρούει με επιχειρήματα τις κατηγορίες των αντιπάλων, όπως συμβαίνει και στις άλλες δικαστικές διαμάχες.

β. Να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις:

1. «**πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους**»: Σε ποιους ακριβῶς αναφέρεται ο Μαντίθεος με την αντωνυμία «**αὐτῶν**»; (μονάδες 2)

2. «Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας»: Σε ποια «αἰτία» αναφέρεται ο Μαντίθεος; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας §§33-34

Στον λόγο αυτόν, που εκφωνείται κατά τη διαδικασία της δοκιμασίας του Φίλωνα, ο κατηγορος – βουλευτής προσπαθεί να αποδείξει ότι ο δοκιμαζόμενος είναι ανάξιος να αναλάβει το βουλευτικό αξίωμα.

Ο μόνος λοιπόν, κύριοι βουλευτές, που δε θα αγανακτούσε δίκαια, αν δεν πάρει (το βουλευτικό αξίωμα) είναι ο Φίλωνας. Γιατί, δε στερείτε εσείς τώρα την τιμή από αυτόν αλλά ο ίδιος τότε (τη) στέρησε από τον εαυτό του, όταν δεν έκρινε άξιο να ταχθεί στο πλευρό σας, για να υπερασπιστεί αυτήν (την βουλή), όπως ακριβώς τώρα ήρθε με προθυμία για να εκλεγεί (βουλευτής). Νομίζω ότι έχουν ειπωθεί αρκετά, αν και πολλά παρέλειψα βέβαια. Αλλά νομίζω ότι εσείς και χωρίς αυτά (τις παραλείψεις) θα καταλάβετε αυτά που συμφέρουν την πόλη. Γιατί, δεν πρέπει να χρησιμοποιείτε άλλες αποδείξεις για εκείνους που αξίζει να είναι βουλευτές παρά τους εαυτούς σας, τι λογής όντας για την πόλη κριθήκατε άξιοι για βουλευτές. Γιατί, οι πράξεις αυτού αποτελούν καινοφανές παράδειγμα και είναι ξένες με κάθε δημοκρατικό πολίτευμα.

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης

- B4.** Να επιλέξετε για καθεμία αρχαιοελληνική λέξη της στήλης Α την **ετυμολογικά συγγενή** νεοελληνική λέξη της στήλης Β.

A	B
1. ἀποδείξας	α. δείγμα β. δώρο
2. πέπονθε	α. πίστη β. πάθος
3. ὄρω	α. όριο β. ενόραση
4. δοκεῖ	α. δεδομένο β. δόγμα

5. Δέομαι	α. δέηση β. δέμα
-----------	---------------------

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφῶν, Κύρου Ἀνάβασις Βιβλ. 5, κεφ. 4 §§3-7

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1904, ανατ. 1961)

Η Κύρου Ἀνάβασις περιγράφει τη συμμετοχή σώματος 13.000 Ελλήνων μισθοφόρων (των Μυρίων), από τη στιγμή που εντάχθηκαν στον στρατό του Κύρου και συμμετείχαν στην εκστρατεία εκείνου κατά του αδελφού του Αρταξέρξη. Μετά τον θάνατο του Κύρου, το ελληνικό στράτευμα βρέθηκε ακέφαλο εν μέσω εκατοντάδων χιλιάδων εχθρών. Οι Μύριοι κατόρθωσαν μετά από πολλές κακουχίες και περιπέτειες να φτάσουν στα παράλια του Εύξεινου Πόντου.

Ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος ὅτι πολέμιοί εἰσιν αὐτοῖς οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα. Καὶ ἐδόκει καλέσαι ἐκείνους, εἰ βούλοιντο ξυμμαχίαν ποιήσασθαι· καὶ πεμφθεὶς ὁ Τιμησίθεος ἦκεν ἄγων τοὺς ἄρχοντας. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, συνῆλθον οἷ τε τῶν Μοσσυνοίκων ἄρχοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔλεξε Ξενοφῶν, ἡρμήνευε δὲ Τιμησίθεος· ὦ ἄνδρες Μοσσύνοικοι, ἡμεῖς βουλόμεθα διασωθῆναι πρὸς τὴν Ἑλλάδα πεζῇ· πλοῖα γὰρ οὐκ ἔχομεν· κωλύουσι δὲ οὔτοι ἡμᾶς οὐς ἀκούομεν ὑμῖν πολεμίους εἶναι. Εἰ οὖν βούλεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν ξυμμάχους καὶ τιμωρήσασθαι εἴ τί ποτε ὑμᾶς οὔτοι ἠδίκησαν, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τούτους. Εἰ δὲ ἡμᾶς ἀφήσετε, σκέψασθε πόθεν αὖθις ἂν τοσαύτην δύναμιν λάβοιτε ξύμμαχον. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ ἄρχων τῶν Μοσσυνοίκων ὅτι καὶ βούλοιντο ταῦτα καὶ δέχοιντο τὴν ξυμμαχίαν.

ἐπέκεινα: σε εκείνη την πλευρά**ἡρμήνευε**: μετάφραζε

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Ἐντεῦθεν λέγει ... ὑμῖν πολεμίους εἶναι».

Μονάδες 20

Γ4.

17214

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων του κειμένου:

πολέμιοι: είναιστο

ἄγων: είναιστο

πρὸς τὴν Ἑλλάδα: είναιστο

εἶναι: είναιστο

τιμωρήσασθαι: είναιστο

ὕμνων: είναιστο

(μονάδες 6)

β. «*πόθεν αὖθις ἂν τσαύτην δύναμιν λάβοιτε ξύμμαχον*»: Να αναγνωρίσετε τη δευτερεύουσα πρόταση ως προς το είδος (μονάδες 2) και την εισαγωγή (μονάδα 1). Να προσδιορίσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1).

Μονάδες 10

αἰμιπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

17214-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

A1.

α.

1. – Σ: Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλεύοντας

2. – Σ: Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι.

3. – Λ: ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι

β.

1. Αναφέρεται στους Αθηναίους πολίτες που υπηρέτησαν - ή αναγκάστηκαν να υπηρετήσουν - ως υπεῖς κατά τη διακυβέρνηση των Τριάκοντα και τα ονόματά τους είχαν εγγραφεί στο σανίδιον.

2. Πρόκειται για την ψευδή, κατά τον Μαντίθεο, κατηγορία πως υπηρέτησε στο σώμα των υπέων, όταν εξουσίαζαν οι Τριάκοντα.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας §§33-34

Επισήμανση: Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο ο ομιλητής αναφέρει ότι οι πράξεις του Φίλωνα είναι πρωτοφανείς και ξένες προς κάθε δημοκρατικό πολίτευμα, κι ότι ούτε υπερασπίστηκε τη βουλή με την ίδια προθυμία με την οποία διεκδικεί τώρα το αξίωμα. Ο Μαντίθεος στον λόγο του ισχυρίζεται πως, ακόμα και αν είχε υπηρετήσει ως υπέας, δεν θα το αρνούσαν εφόσον κανέναν πολίτη δεν έβλαψε. Προσθέτει ακόμα ότι πολλοί βουλευτές είχαν υπηρετήσει ως υπεῖς και είχαν αναλάβει αξιώματα. Και στα δύο κείμενα, λοιπόν, γίνεται λόγος για τη δράση και το ήθος των δοκιμαζομένων και, παράλληλα, αναφορά στους βουλευτές, τις προϋποθέσεις που συνέτρεχαν και τις ιδιότητες που θα έπρεπε να διαθέτουν προκειμένου να αναδειχθούν στο βουλευτικό αξίωμα.

B4.

1-α, 2-β, 3-β, 4-β, 5-α

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ξενοφῶν, Κύρου Ἀνάβασις Βιβλ. 5, κεφ. 4 §§3-7

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Τότε τους λέει ο Τιμησίθεος πως εκείνοι που κατοικούν απέναντι είναι εχθροί με	Μετά ο Τιμησίθεος τους λέει ότι οι απέναντι των Μοσσυνοίκων είναι εχθροί τους. Και
---	---

17214-Λύση

τούτους τους ανθρώπους. Γι' αυτό είχε τη γνώμη να τους καλέσουν και, αν ήθελαν, να κάμουν συμμαχία. Πήγε ο Τιμησίθεος και γύρισε φέρνοντας τους αρχηγούς. Όταν έφτασαν, συγκεντρώθηκαν και οι αρχηγοί των Μοσσυνοίκων και οι στρατηγοί των Ελλήνων, κι είπε τούτα δω ο Ξενοφώντας που τα μετάφραζε ο Τιμησίθεος. «Μοσσύνοικοι, εμείς θέλουμε να σωθούμε και να πάμε στην Ελλάδα βαδίζοντας με τα πόδια, γιατί δεν έχουμε πλοία. Μας εμποδίζουν όμως εκείνοι, που μαθαίνουμε πως είναι εχθροί σας. Αν θέλετε λοιπόν, μπορείτε να μας πάρετε συμμάχους και να τους τιμωρήσετε, αν σας έβλαψαν καμιά φορά, κι από δω και πέρα να τους έχετε υποταχτικούς. Αν όμως δεν το δεχτείτε, σκεφτείτε από πού θα μπορέσετε να ξανασυμμαχήσετε με μια δύναμη τόσο μεγάλη, σαν τη δική μας». Απαντώντας ο αρχηγός των Μοσσυνοίκων είπε ότι και τα θέλουν αυτά και δέχονται τη συμμαχία.

Μτφρ. Γ. Δ. Ζευγώλης. 1981.

πρότεινε να τους προσκαλέσουν εκείνους μήπως και επιθυμούσαν να συνάψουν μαζί τους συμμαχία. Πράγματι στάλθηκε σ' αυτούς ο Τιμησίθεος και επέστρεψε μαζί με τους άρχοντές τους. Κι όταν έφτασαν, έκαναν κοινή σύσκεψη οι άρχοντες των Μοσσυνοίκων και οι στρατηγοί των Ελλήνων· και ο Ξενοφώντας άρχισε να μιλά και ο Τιμησίθεος μετάφραζε: «Άνδρες Μοσσύνοικοι, εμείς επιθυμούμε να φτάσουμε σώοι στην Ελλάδα από τη στεριά· γιατί δεν διαθέτουμε πλοία· αλλά μας εμποδίζουν αυτοί εδώ, που κατά τις πληροφορίες μας είναι εχθροί σας. Αν το επιθυμείτε λοιπόν, μπορείτε να συνάψετε συμμαχία μαζί μας και να τους τιμωρήσετε για όποια τυχόν αδικία έχουν διαπράξει σε βάρος σας και στο εξής να γίνουν υποτακτικοί σας. Κι αν δε μας εκμεταλλευθείτε, αναλογισθείτε πότε ξανά θα μπορούσατε να έχετε ευκαιρία για συμμαχία με τόση μεγάλη δύναμη». Σε αυτά απάντησε ο άρχοντας των Μοσσυνοίκων ότι και τα επιθυμούν αυτά και δέχονται τη συμμαχία.

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης. 2005.

Γ4.

α.

πολέμιοι: είναι κατηγορούμενο στο υποκείμενο (οί έκ τοῦ ἐπέκεινα) [μέσω του συνδετικού ρήματος εἰσιν].

ἄγων: είναι (επιρρηματική) τροπική μετοχή ως επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρήμα ἦκεν.

17214-Λύση

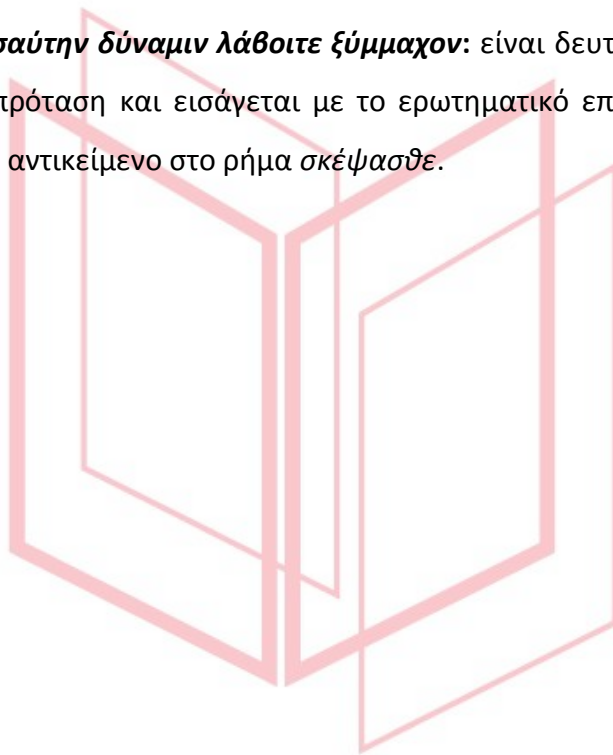
πρὸς τὴν Ἑλλάδα: εἶναι (εμπρόθετος) επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου (της κατεύθυνσης) στο απαρέμφατο *διασωθῆναι*.

εἶναι: εἶναι αντικείμενο στο ρήμα *ἀκούομεν* [ειδικό απαρέμφατο].

τιμωρήσασθαι: εἶναι υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα *ἔξεστιν* [τελικό απαρέμφατο].

ὕμῶν: εἶναι ετερόπτωτος προσδιορισμός (γενική αντικειμενική) στο *ὕπηκούς*.

β. πόθεν αὖθις ἂν τοσαύτην δύναμιν λάβοιτε ξύμμαχον: εἶναι δευτερεύουσα (ονοματική) πλάγια ερωτηματική πρόταση και εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα *πόθεν* (μερική άγνοια)· λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα *σκέψασθε*.

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18953

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδείς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δέ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῆ γνώμη χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον. Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δέ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντός τοῦ βίου λόγον διδόναι. Δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. Ποιήσομαι δέ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Κατά τον Μαντίθεο το να έχει υπηρετήσει κανείς στο ιππικό την εποχή των Τριάκοντα δεν αποτελεί αιτία αποκλεισμού από το αξίωμα του βουλευτή.
2. Ο Μαντίθεος δηλώνει ότι ο μοναδικός λόγος της απολογίας του δεν είναι η κατηγορία, αλλά ο έλεγχος της συκοφαντίας των κατηγορών του.
3. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι στις «δοκιμασίες» ο ομιλητής πρέπει κυρίως να αντικρούει με επιχειρήματα τις κατηγορίες των αντιπάλων, όπως συμβαίνει και στις άλλες δικαστικές διαμάχες.
4. Ο Μαντίθεος παρακαλεί τους κατηγορούς του να δείξουν ευνοϊκότερη στάση και να αποσύρουν τις κατηγορίες τους.
5. Ο Μαντίθεος υπόσχεται ότι θα είναι σύντομος στην απολογία του.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας §§33-34

18953

Στον λόγο αυτόν, που εκφωνείται κατά τη διαδικασία της δοκιμασίας του Φίλωνα, ο κατήγορος – βουλευτής προσπαθεί να αποδείξει ότι ο δοκιμαζόμενος είναι ανάξιος να αναλάβει το βουλευτικό αξίωμα.

Ο μόνος λοιπόν, κύριοι βουλευτές, που δε θα αγανακτούσε δίκαια, αν δεν πάρει (το βουλευτικό αξίωμα) είναι ο Φίλωνας. Γιατί, δε στερείτε εσείς τώρα την τιμή από αυτόν αλλά ο ίδιος τότε (τη) στέρησε από τον εαυτό του, όταν δεν έκρινε άξιο να ταχθεί στο πλευρό σας, για να υπερασπιστεί αυτήν (την βουλή), όπως ακριβώς τώρα ήρθε με προθυμία για να εκλεγεί (βουλευτής). Νομίζω ότι έχουν ειπωθεί αρκετά, αν και πολλά παρέλειψα βέβαια. Αλλά νομίζω ότι εσείς και χωρίς αυτά (τις παραλείψεις) θα καταλάβετε αυτά που συμφέρουν την πόλη. Γιατί, δεν πρέπει να χρησιμοποιείτε άλλες αποδείξεις για εκείνους που αξίζει να είναι βουλευτές παρά τους εαυτούς σας, τι λογής όντας για την πόλη κριθήκατε άξιοι για βουλευτές. Γιατί, οι πράξεις αυτού αποτελούν καινοφανές παράδειγμα και είναι ξένες με κάθε δημοκρατικό πολίτευμα.

Μτφρ. Γ.Α. Ράπτης

B4. Να γράψετε μία **σύνθετη ομόρριζη λέξη** της Νέας Ελληνικής, με **πρώτο ή δεύτερο συνθετικό** καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου: **δεινόν, κακῶς, πολλούς, παντός, λόγον.**

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, *Υπὲρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων*, §§1-4

(έκδ. του Warmington, E.H. Harvard University Press, 1955)

Ο Αριστοφάνης έπεισε τους Αθηναίους να εκστρατεύσουν προς βοήθεια του βασιλιά της Κύπρου Ευαγόρα, που πολεμούσε εναντίον των Περσών (390 π.Χ.). Ύστερα από την αποτυχία της εκστρατείας, θανατώθηκε χωρίς δίκη και προτάθηκε η δήμευση της περιουσίας του. Ο ομιλητής, ο γιος του, θα προσπαθήσει για την υπεράσπιση της οικογένειάς του να αποδείξει ότι οι κατήγοροί του είναι συκοφάντες και ζητά από τους δικαστές να τον ακούσουν με εύνοια.

Πολλήν μοι άπορίαν παρέχει ό άγων ούτοσί, ὡ ἄνδρες δικασταί, όταν ένδυμηθῶ ότι, εάν έγώ μὲν μῆ νῦν εὔ εἶπω, οὐ μόνον έγώ αλλά και ό πατήρ δόξει ἄδικος εἶναι και τῶν ὄντων άπάντων στερήσομαι. **Ανάγκη οὔν, εἰ και μῆ δεινός πρὸς ταῦτα πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρί και έμαυτῷ οὔτως ὅπως ἂν δύνωμαι.** Τήν μὲν οὔν παρασκευήν και <τήν> προθυμίαν τῶν

18953

ἐχθρῶν ὀρᾶτε, καὶ οὐδὲν δεῖ περὶ τούτων λέγειν· τὴν δ' ἐμήν ἀπειρίαν πάντες ἴσασι, ὅσοι ἐμὲ γινώσκουσιν. Αἰτήσομαι οὖν ὑμᾶς δίκαια καὶ ῥάδια χαρίσασθαι, ἄνευ ὀργῆς καὶ ἡμῶν ἀκοῦσαι, ὥσπερ <καὶ> τῶν κατηγορῶν. Ἀνάγκη γὰρ τὸν ἀπολογούμενον, κἂν ἐξ ἴσου ἀκροᾷσθε, ἔλαττον ἔχειν. Οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύοντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες, τὴν κατηγορίαν ἐποίησαντο, ἡμεῖς δὲ ἀγωνιζόμεθα μετὰ δέους καὶ διαβολῆς καὶ κινδύνου <τοῦ> μεγίστου. Εἰκὸς οὖν ὑμᾶς εὖνοιαν πλείω ἔχειν τοῖς ἀπολογουμένοις.

οὐτοσί: αὐτός ἐδώ

ἔλαττον ἔχω: μειονεκτώ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Πολλήν μοι ἀπορίαν ... ἐμὲ γινώσκουσιν*».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων ὀρων του κειμένου:

μοι: εἶναι ΣΤΟ

ἄδικος: εἶναι ΣΤΟ

ἐμαυτῶ: εἶναι ΣΤΟ

ἐμήν: εἶναι ΣΤΟ

ἡμῶν: εἶναι ΣΤΟ

ὑμᾶς: εἶναι ΣΤΟ

πλείω: εἶναι ΣΤΟ

(μονάδες 7)

β. «*Ἀνάγκη οὖν, εἰ καὶ μὴ δεινὸς πρὸς ταῦτα πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρὶ καὶ ἐμαυτῶ οὕτως ὅπως ἂν δύνωμαι*». Στην παραπάνω περίοδο λόγου να διακρίνετε τις επιμέρους προτάσεις και να τις χαρακτηρίσετε ως προς το εἶδος τους (μονάδες 3).

Μονάδες 10

18953-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

A1.

α. – Σ: καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας

β. – Σ: Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι.

γ. – Λ: ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι

δ. – Λ: Δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου.

ε. – Σ: Ποιήσομαι δὲ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας §§33-34

Επισήμανση: Στο συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο ο ομιλητής αναφέρει ότι οι πράξεις του Φίλωνα είναι πρωτοφανείς και ξένες προς κάθε δημοκρατικό πολίτευμα, κι ότι ούτε υπερασπίστηκε τη βουλή με την ίδια προθυμία με την οποία διεκδικεί τώρα το αξίωμα. Ο Μαντίθεος στον λόγο του ισχυρίζεται πως, ακόμα και αν είχε υπηρετήσει ως υπέας, δεν θα το αρνούσαν εφόσον κανέναν πολίτη δεν έβλαψε. Προσθέτει ακόμα ότι πολλοί βουλευτές είχαν υπηρετήσει ως υπεῖς και είχαν αναλάβει αξιώματα. Και στα δύο κείμενα, λοιπόν, γίνεται λόγος για τη δράση και το ήθος των δοκιμαζομένων και, παράλληλα, αναφορά στους βουλευτές, τις προϋποθέσεις που συνέτρεχαν και τις ιδιότητες που θα έπρεπε να διαθέτουν προκειμένου να αναδειχθούν στο βουλευτικό αξίωμα.

B4.

δεινόσαυρος, επιδείνωση, πάνδεινα (τα) - κακοντυμένος, κακοποιός, κακομοίρης - πολυκατοικία, πολύπλοκος, πολλαπλασιάζω - παντογνώστης, παντοδύναμος, πασίγνωστος - λογοτεχνία, λογοθεραπεία, παραλογισμός.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων §§1-4

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Η θέση μου, κύριοι δικαστές, στον δικαστικό τούτο αγώνα είναι πολύ δυσχερής, όταν λάβω υπόψη μου ότι, εάν τώρα δεν μιλήσω καλά, όχι μόνον εγώ, αλλά και ο πατέρας μου θα φανεί άδικος και θα στερηθώ την περιουσία μου. Είναι

Είναι πολύ δύσκολη η θέση μου, άνδρες δικαστές, σ' αυτήν εδώ τη δίκη, όταν αναλογισθώ ότι, εάν εγώ δεν τα πω τώρα καλά, όχι μόνον εγώ αλλά και ο πατέρας μου θα φανεί ότι είναι άδικος και θα στερηθώ όλα μου τα υπάρχοντα. Είναι

18953-Λύση

ανάγκη λοιπόν, αν και δεν έχω ικανότητα για τη διεξαγωγή τέτοιων δικαστικών αγώνων, να βοηθώ τον πατέρα μου και τον εαυτό μου, όπως μπορώ. Την προετοιμασία, λοιπόν, και την προθυμία των εχθρών μου όλοι τις βλέπετε και δεν υπάρχει ανάγκη να πω τίποτε για αυτά· την απειρία μου όμως κανείς δεν αγνοεί, από όσους με γνωρίζουν. Θα ζητήσω, λοιπόν, από σας χάρη δίκαιη και εύκολη, να ακούσετε δηλαδή και εμάς ευμενώς, όπως ακούσατε και τους κατηγορούς μας. Διότι κατ' ανάγκη μειονεκτεί ο απολογούμενος, και αν εξίσου ευμενώς με τον κατηγορο ακούτε αυτόν. Διότι οι κατηγοροί από τη μια, προ πολλού επιβουλευόμενοι εμάς, χωρίς αυτοί να κινδυνεύουν, «έστησαν» την εναντίον μας κατηγορία, εμείς όμως διεξάγουμε τον αγώνα τούτο καταφοβισμένοι, κατασυκοφαντημένοι και διατρέχοντας τον έσχατο κίνδυνο. Πρέπει λοιπόν εσείς να ευνοείτε περισσότερο τους απολογούμενους από τους κατηγορούς.

Μτφρ. Σ. Τζουμελέας. [1939]. Διασκευή από την καθαρεύουσα στη δημοτική.

Γ4.

α.

μοι: είναι (έμμεσο) αντικείμενο στο ρήμα *παρέχει*

ἄδικος: είναι κατηγορούμενο στο ὁ *πατήρ* από το *εἶναι*

έμαυτῶ: είναι αντικείμενο στο απαρέμφατο *βοηθεῖν*

έμήν: είναι ομοιόπτωτος (επιθετικός) προσδιορισμός στο *τήν άπειρίαν*

ανάγκη, λοιπόν, αν και δεν είμαι ικανός από τη φύση μου γι' αυτά, να βοηθήσω τον πατέρα μου και τον εαυτό μου έτσι, όπως θα μπορέσω. Την προετοιμασία και την προθυμία των εχθρών τη βλέπετε και δεν πρέπει να πω τίποτε γι' αυτά· τη δική μου, πάλι, απειρία όλοι την ξέρουν, όσοι με γνωρίζουν. Θα ζητήσω, λοιπόν, από σας να μου κάνετε δίκαια και εύκολη χάρη, να ακούσετε δηλαδή και μας με εύνοια, όπως και τους κατηγορούς. Γιατί, είναι φυσικό ο απολογούμενος να βρίσκεται σε μειονεκτικότερη θέση, κι αν ακόμη τον ακούτε με την ίδια διάθεση. Γιατί αυτοί, επιβουλευόμενοι εμάς από καιρό, χωρίς να διατρέχουν κανένα κίνδυνο, «έστησαν» την κατηγορία, ενώ εμείς αντιμετωπίζουμε αυτήν εδώ τη δίκη τρομοκρατημένοι, κατασυκοφαντημένοι και απειλούμενοι με το μεγαλύτερο κίνδυνο. Είναι φυσικό, λοιπόν, να δείχνετε μεγαλύτερη εύνοια στους απολογούμενους (απ' ό,τι στους κατηγορούς).

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης. 2002.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18953-Λύση

ἡμῶν: είναι αντικείμενο στο απαρέμφατο *ἀκοῦσαι*

ὕμᾱς: είναι υποκείμενο στο απαρέμφατο *ἔχειν* (ετεροπροσωπία)

πλείω: είναι ομοιόπτωτος (επιθετικός) προσδιορισμός στο *εὐνοίαν*

β.

Ἀνάγκη οὖν (ἐστὶ) βοηθεῖν τῷ πατρὶ καὶ ἑμαυτῷ οὕτως: κύρια πρόταση (κρίσεως)

εἰ καὶ μὴ δεινὸς πρὸς ταῦτα πέφυκα: δευτερεύουσα (επιρρηματική) εναντιωματική πρόταση

ὅπως ἂν δύνωμαι: αναφορική (επιρρηματική) παραβολική πρόταση

αἰιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18954

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἕξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεις ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δέ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον. Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δέ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. Δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. Ποιήσομαι δέ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Ποια διαπίστωση κάνει ο Μαντίθεος σχετικά με τους βουλευτές και σε ποιο συμπέρασμα καταλήγει;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἀριστοτέλης, Ἀθηναίων Πολιτεία §§55.2-55.4

Στο δεύτερο μέρος της πραγματείας του ο Αριστοτέλης περιγράφει τους διοικητικούς θεσμούς και τον τρόπο λειτουργίας του σύγχρονου του αθηναϊκού πολιτεύματος. Στο κείμενο που ακολουθεί αναφέρεται στον τρόπο ανάδειξης και τη δοκιμασία των Εννέα αρχόντων.

Παλαιότερα δεν αναλάμβανε εξουσία ὅποιος αποδοκιμαζόταν ἀπὸ τὴ βουλή, ἀλλὰ τώρα μπορεῖ νὰ κάνει ἐφεση στο δικαστήριο, τοῦ οἰοῦ ἡ ἀπόφαση εἶναι τελεσίδικη. Ὅταν γίνεται ἡ κρίση, ρωτοῦν: «Ποιος εἶναι ὁ πατέρας σου καὶ σε ποῖον δῆμο ἀνήκεις καὶ ποιος εἶναι ὁ πάππος σου, ποῖα ἡ μητέρα σου καὶ ποιος ὁ πατέρας τῆς μητέρας σου καὶ ἀπὸ ποῖους δῆμους;» Μετὰ τὸν ρωτοῦν ἀν συμμετέχει στὴ λατρεία τοῦ Πατρῶου Ἀπόλλωνα καὶ τοῦ Ἐρκείου Δία καὶ πού βρίσκονται τὰ ἱερά τους. Ὑστερα, ἀν ἔχει οἰκογενειακοὺς τάφους καὶ πού βρίσκονται, ἐπειτα ἀν φροντίζει τοὺς γονεῖς τοῦ καὶ ἀν πληρώνει τοὺς φόρους καὶ ἀν ἔχει ὑπηρετήσει τὴ θητεία τοῦ. Ἀφοῦ τοῦ ἀπευθύνει (ὁ πρόεδρος) αὐτές τὶς ἐρωτήσεις, τοῦ λέει: «Φώναξε τώρα μάρτυρες γιὰ ὅσα εἶπες». Καὶ ὅταν παρουσιάσει τοὺς μάρτυρες

18954

του, ρωτούν: «Έχει κανείς κάποια κατηγορία εναντίον του;» Κι αν υπάρχει κάποιος κατηγορος, το δικαστήριο του δίνει το λόγο και μετά ο κατηγορούμενος απολογείται.

Μτφρ. Α. Παναγόπουλος

B4. Να βρείτε στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο που σας δίνεται μία **ετυμολογικά συγγενή** λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **πανόραμα, συκοφάντης, βαθμός, επιβίωση, προνοητικός.**

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ξενοφῶν, Κύρου Ἀνάβασις Βιβλ. 5, κεφ. 4 §§3-7

(έκδ. του Marchant, E.C. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1904, ανατ. 1961)

Ἡ *Κύρου Ἀνάβασις* περιγράφει τὴ συμμετοχὴ σώματος 13.000 Ἑλλήνων μισθοφόρων (τῶν Μυρίων), ἀπὸ τὴ στιγμή που ἐντάχθηκαν στὸν στρατὸ τοῦ Κύρου καὶ συμμετείχαν στὴν ἐκστρατεία ἐκείνου κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἀρταξέρξη. Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Κύρου, τὸ ἑλληνικὸ στράτευμα βρέθηκε ἀκέφαλο ἐν μέσω εκατοντάδων χιλιάδων ἐχθρῶν. Οἱ Μύριοι κατόρθωσαν μετὰ ἀπὸ πολλὰς κακουχίας καὶ περιπέτειες νὰ φτάσουν στα παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος ὅτι πολέμοι εἰσὶν αὐτοῖς οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα. Καὶ ἐδόκει καλέσαι ἐκείνους, εἰ βούλοιντο ξυμμαχίαν ποιήσασθαι: καὶ πεμφθεὶς ὁ Τιμησίθεος ἤκεν ἄγων τοὺς ἄρχοντας. Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, συνῆλθον οἱ τε τῶν Μοσσυνοίκων ἄρχοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔλεξε Ξενοφῶν, ἠρμήνευε δὲ Τιμησίθεος· ὦ ἄνδρες Μοσσύνοικοι, ἡμεῖς βουλόμεθα διασωθῆναι πρὸς τὴν Ἑλλάδα πεζῆ· πλοῖα γὰρ οὐκ ἔχομεν· κωλύουσι δὲ οὗτοι ἡμᾶς οὐς ἀκούομεν ὑμῖν πολεμίους εἶναι. Εἰ οὖν βούλεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν ξυμμάχους καὶ τιμωρήσασθαι εἴ τί ποτε ὑμᾶς οὗτοι ἠδίκησαν, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τούτους. Εἰ δὲ ἡμᾶς ἀφήσετε, σκέψασθε πόθεν αὐτοὶς ἂν τοσαύτην δύναμιν λάβοιτε ξύμμαχον. Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ ἄρχων τῶν Μοσσυνοίκων ὅτι καὶ βούλοιντο ταῦτα καὶ δέχοιντο τὴν ξυμμαχίαν.

ἐπέκεινα: σε εκείνη την πλευρά

ἠρμήνευε: μετάφραζε

18954

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «*Έντεϋθεν λέγει ... ὑμῖν πολεμίους εἶναι*».

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να γράψετε τα **υποκείμενα** των υπογραμμισμένων ρημάτων/ρηματικών τύπων που σας δίνονται: *ποιήσασθαι, πεμφθεῖς, συνῆλθον, διασωθῆναι, εἶναι, λαβεῖν*.

(μονάδες 6)

β. Να εντοπίσετε στο κείμενο **μία ειδική πρόταση** και στη συνέχεια να αναγνωρίσετε τον συντακτικό της ρόλο και να αιτιολογήσετε την εκφορά της (μονάδες 4).

Μονάδες 10

αἰμιμπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

18954-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ *Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9*

A1. Ο Μαντίθεος διαπιστώνει ότι και οι βουλευτές έχουν την ίδια άποψη, καθώς πολλοί από όσους είχαν υπηρετήσει ως ιππείς την εποχή των Τριάκοντα έχουν γίνει πλέον βουλευτές, ενώ επιπλέον πολλοί έχουν αναδειχθεί με ψηφοφορία στρατηγοί και ίππαρχοι. Γι' αυτό καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο ίδιος βρίσκεται σε θέση απολογούμενου, επειδή οι κατήγοροί του τόλμησαν να πουν ψέματα εναντίον του.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ *Αριστοτέλης, Ἀθηναίων Πολιτεία §§55.2-55.4*

Επισήμανση: Το συγκεκριμένο παράλληλο κείμενο αναφέρεται στη διαδικασία της «δοκιμασίας» και στις ερωτήσεις που υποβαλλόταν ο «δοκιμαζόμενος». Επομένως, το αριστοτελικό απόσπασμα μπορεί να αξιοποιηθεί συμπληρωματικά με τις αναφορές του Μαντίθεου για τον θεσμό της «δοκιμασίας».

B4.

Ὅρῳ, περιφανῶς, Ἀνάβηθι, βίου, εὐνοίας

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ *Ξενοφῶν, Κύρου Ἀνάβασις Βιβλ. 5, κεφ. 4 §§3-7*

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Τότε τους λέει ο Τιμησίθεος πως εκείνοι που κατοικούν απέναντι είναι εχθροί με τούτους τους ανθρώπους. Γι' αυτό είχε τη γνώμη να τους καλέσουν και, αν ήθελαν, να κάμουν συμμαχία. Πήγε ο Τιμησίθεος και γύρισε φέρνοντας τους αρχηγούς. Όταν έφτασαν, συγκεντρώθηκαν και οι αρχηγοί των Μοσσυνοίκων και οι στρατηγοί των Ελλήνων, κι είπε τούτα δω ο Ξενοφώντας που τα μετάφραζε ο Τιμησίθεος. «Μοσσύνιοι, εμείς θέλουμε να σωθούμε και να πάμε στην Ελλάδα βαδίζοντας με τα πόδια, γιατί δεν έχουμε πλοία. Μας εμποδίζουν όμως εκείνοι, που μαθαίνουμε πως είναι εχθροί σας. Αν θέλετε λοιπόν, μπορείτε να μας πάρετε συμμάχους και να

Μετά ο Τιμησίθεος τους λέει ότι οι απέναντι των Μοσσυνοίκων είναι εχθροί τους. Και πρότεινε να τους προσκαλέσουν εκείνους μήπως και επιθυμούσαν να συνάψουν μαζί τους συμμαχία. Πράγματι στάλθηκε σ' αυτούς ο Τιμησίθεος και επέστρεψε μαζί με τους άρχοντές τους. Κι όταν έφτασαν, έκαναν κοινή σύσκεψη οι άρχοντες των Μοσσυνοίκων και οι στρατηγοί των Ελλήνων· και ο Ξενοφώντας άρχιζε να μιλά και ο Τιμησίθεος μετάφραζε: «Άνδρες Μοσσύνιοι, εμείς επιθυμούμε να φτάσουμε σώοι στην Ελλάδα από τη στεριά· γιατί δεν διαθέτουμε πλοία· αλλά μας εμποδίζουν αυτοί εδώ, που κατά τις πληροφορίες μας είναι εχθροί σας. Αν το

18954-Λύση

τους τιμωρήσετε, αν σας έβλαψαν καμιά φορά, κι από δω και πέρα να τους έχετε υποτακτικούς. Αν όμως δεν το δεχτείτε, σκεφτείτε από πού θα μπορέσετε να ξανασυμμαχήσετε με μια δύναμη τόσο μεγάλη, σαν τη δική μας». Απαντώντας ο αρχηγός των Μοσσυνοίκων είπε ότι και τα θέλουν αυτά και δέχονται τη συμμαχία.

Μτφρ. Γ. Δ. Ζευγώλης. 1981.

επιθυμείτε λοιπόν, μπορείτε να συνάψετε συμμαχία μαζί μας και να τους τιμωρήσετε για όποια τυχόν αδικία έχουν διαπράξει σε βάρος σας και στο εξής να γίνουν υποτακτικοί σας. Κι αν δε μας εκμεταλλευθείτε, αναλογισθείτε τότε ξανά θα μπορούσατε να έχετε ευκαιρία για συμμαχία με τόση μεγάλη δύναμη». Σε αυτά απάντησε ο άρχοντας των Μοσσυνοίκων ότι και τα επιθυμούν αυτά και δέχονται τη συμμαχία.

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης. 2005.

Γ4.

α.

ποιήσασθαι: εννοείται υποκείμενο *ἐκεῖνοι* (ταυτοπροσωπία)

πεμφθεῖς: υποκείμενο ὁ *Τιμησίθεος*

συνῆλθον: υποκείμενα οἱ *ἄρχοντες* και οἱ *στρατηγοί*

διασωθῆναι: υποκείμενο *ἡμεῖς* (ταυτοπροσωπία)

εἶναι: υποκείμενο οὗς (ετεροπροσωπία)

λαβεῖν: υποκείμενο *ὕμᾱς* (ετεροπροσωπία [δες δοτική προσωπική *ὕμῖν*])

β.

ὅτι πολέμοι εἰσιν αὐτοῖς οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα: Δευτερεύουσα (ονοματική) ειδική πρόταση που λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα λέγει. Εκφέρεται με Οριστική που δηλώνει το πραγματικό.

Εναλλακτικά: **ὅτι καὶ θούλοιντο ταῦτα / (ὅτι) καὶ δέχοιντο τὴν συμμαχίαν:** Δευτερεύουσες (ονοματικές) ειδικές προτάσεις ως αντικείμενα στο ρήμα *ἀπεκρίνατο*. Εκφέρονται με Ευκτική Πλαγίου Λόγου, επειδή το ρήμα εξάρτησης είναι ιστορικού χρόνου (*ἀπεκρίνατο*) και εκφράζεται υποκειμενική γνώμη.

18955

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἕξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεις ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δέ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον. Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δέ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι. Δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. Ποιήσομαι δέ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

α. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 3) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3):

1. Κατά τον Μαντίθεο το να έχει υπηρετήσει κανείς στο ιππικό την εποχή των Τριάκοντα δεν αποτελεί αιτία αποκλεισμού από το αξίωμα του βουλευτή.
2. Ο Μαντίθεος δηλώνει ότι ο μοναδικός λόγος της απολογίας του δεν είναι η κατηγορία, αλλά ο έλεγχος της συκοφαντίας των κατηγορών του.
3. Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι στις «δοκιμασίες» ο ομιλητής πρέπει κυρίως να αντικρούει με επιχειρήματα τις κατηγορίες των αντιπάλων, όπως συμβαίνει και στις άλλες δικαστικές διαμάχες.

β. Να απαντήσετε τις παρακάτω ερωτήσεις:

1. «**πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους**»: Σε ποιους ακριβῶς αναφέρεται ο Μαντίθεος με την αντωνυμία «**αὐτῶν**»; (μονάδες 2)

2. «Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας»: Σε ποια «αἰτία» αναφέρεται ο Μαντίθεος; (μονάδες 2)

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Πρὸς Σίμωνα Ἀπολογία §§2-3

Ο Σίμωνα οδήγησε τον ομιλητή στο δικαστήριο του Αρείου Πάγου, με την κατηγορία ότι ο τελευταίος τον είχε τραυματίσει, αποσιωπώντας, ωστόσο, το γεγονός ότι τη συμπλοκή με τον κατηγορούμενο την είχε προκαλέσει ο ίδιος για λόγους ερωτικής αντιζηλίας. Το απόσπασμα που ακολουθεί είναι από το προοίμιο.

Εάν, λοιπόν, κάποιος άλλοι επρόκειτο να αποφασίσουν για μένα, πάρα πολύ θα φοβόμουν τη δίκη, επειδή βλέπω ότι και μαγειρέματα και τυχαία περιστατικά κάποτε γίνονται τέτοια, ώστε να συμβαίνουν στους δικαζόμενους πολλά αντίθετα προς την ορθοκρισία. Όμως, αφού ήρθα σε σας, ελπίζω να πετύχω το δίκαιο. Κυρίως αγανακτώ, κύριοι βουλευτές, γιατί θα αναγκαστώ να μιλήσω μπροστά σας για πράγματα, για τα οποία δε μιλούσα επειδή ντρεπόμουν, και ανέχτηκα τις αδικίες, αφού πολλοί επρόκειτο να γίνουν γνώστες της υπόθεσης μαζί με μένα. Επειδή όμως ο Σίμωνα με έφερε σε τέτοια ανάγκη, θα σας διηγηθώ όλα όσα έγιναν χωρίς να αποκρύψω τίποτα.

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης

B4. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο **ομόρριζο** (απλό ή σύνθετο) της λέξης του αρχαίου διδαγμένου κειμένου που σας δίνεται, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- **δεινόν:** Η Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία προβλέπει ραγδαία της κακοκαιρίας τις επόμενες ώρες.
- **γνώμη:** Νιώθω για το καλό που μας έκανες!
- **κεχειροτονημένους:** Η των γυναικών άλλαξε τις ισορροπίες της οικογένειας.
- **καταψεύσασθαι:** Αποδείχθηκε πως οι μάρτυρες που κατέθεσαν στο δικαστήριο εναντίον του, ήταν στην πραγματικότητα
- **δύνωμαι:** Νιώθω μεγάλη ο πυρετός με έχει καταβάλει.

Μονάδες 10

18955

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδης, *Ιστορίαι* §§ 2.10.3-2.11.2

(έκδ. των Jones, H.S., Powell, J.E. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1942, ανατ. 1970)

Ο Θουκυδίδης αφού έχει αναφερθεί στις προετοιμασίες των Πελοποννησίων και στη συγκέντρωση των δυνάμεών τους στον Ισθμό της Κορίνθου, ενόψει της εισβολής στην Αττική, παραθέτει τον λόγο του Αρχίδαμου.

Καὶ ἐπειδὴ πᾶν τὸ στράτευμα ξυνειλεγμένον ἦν, Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἠγεῖτο τῆς ἐξόδου ταύτης, ξυγκαλέσας τοὺς στρατηγούς τῶν πόλεων πασῶν καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει καὶ ἀξιολογωτάτους παρήνει τοιάδε. Ἄνδρες Πελοποννήσιοι καὶ ξύμμαχοι, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ ἐν αὐτῇ Πελοποννήσῳ καὶ ἔξω ἐποίησαντο, καὶ ἡμῶν αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι οὐκ ἄπειροι πολέμων εἰσὶν· ὅμως δὲ τῆσδε οὐπω μείζονα παρασκευὴν ἔχοντες ἐξήλθομεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πόλιν δυνατωτάτην νῦν ἐρχόμεθα καὶ αὐτοὶ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι στρατεύοντες. Δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων χεῖρους φαίνεσθαι μήτε ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης ἐνδεεστέρους. Ἡ γὰρ Ἑλλὰς πᾶσα τῆδε τῇ ὀρμῇ ἐπῆρται καὶ προσέχει τὴν γνώμην, εὖνοιαν ἔχουσα διὰ τὸ Ἀθηναίων ἔχθος πρᾶξαι ἡμᾶς ἃ ἐπινοοῦμεν.

οὐπω: ὄχι ἀκόμα

τῆς δόξης: ἀπὸ τῆς φήμης

τὸ ἔχθος: τὸ μῖσος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: «Ἄνδρες Πελοποννήσιοι ... πρᾶξαι ἡμᾶς ἃ ἐπινοοῦμεν».

Μονάδες 20

Γ4.

α. «Δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων χεῖρους φαίνεσθαι μήτε ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης ἐνδεεστέρους.»: Να εντοπίσετε τις λέξεις που δημιουργούν σύγκριση στο παραπάνω χωρίο και να καταγράψετε τον α' και β' ὄρο σύγκρισης. (μονάδες 6)

β. Να γράψετε το υποκείμενο και το αντικείμενο των υπογραμμισμένων μετοχῶν ἔχοντες και ἔχουσα. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

18955-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

A1.

α.

1. – Σ: Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλεύοντας

2. – Σ: Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι.

3. – Λ: ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντὸς τοῦ βίου λόγον διδόναι

β.

1. Αναφέρεται στους Αθηναίους πολίτες που υπηρέτησαν - ή αναγκάστηκαν να υπηρετήσουν - ως υπεῖς κατά τη διακυβέρνηση των Τριάκοντα και τα ονόματά τους είχαν εγγραφεί στο σανίδιον.

2. Πρόκειται για την ψευδή, κατά τον Μαντίθεο, κατηγορία πως υπηρέτησε στο σώμα των υπέων, όταν εξουσίαζαν οι Τριάκοντα.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Πρὸς Σίμωνα Ἀπολογία §§2-3

Επισήμανση: Το προοίμιο του συγκεκριμένου δικανικού λόγου αναφέρεται στην ἔλλειψη ἠθους του Σίμωνα και στην ἀνάγκη του ἀπολογούμενου να ἀναφερθεῖ στη ζωὴ του. Μπορεῖ να συνδυαστεῖ με τις ἀναφορὲς του ἀπολογούμενου Μαντίθεου ἐνώπιον των βουλευτῶν, ἐπειδὴ οἱ κατήγοροί του τόλμησαν να πουν προφανή ψέματα ἐναντίον του.

B4.

επιδείνωση, ευγνωμοσύνη, χειραφέτηση, ψευδομάρτυρες, αδυναμία

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Θουκυδίδης, Ἱστορίαι §§ 2.10.3-2.11.2

Ενδεικτικές νεοελληνικές αποδόσεις

Κι ὅταν συνάχθηκε ἔτσι ὅλος ὁ συμμαχικός στρατός, κάλεσε ὁ Ἀρχίδαμος, ὁ βασιλιάς τῆς Σπάρτης, που ἦταν ἀρχιστράτηγος τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς, ὅλους τοὺς στρατηγούς τῶν πόλεων ὅλων καὶ τοὺς πιο ἐπίσημους καὶ σπουδαίους πολίτες, καὶ τοὺς ὁρμήνεψε κάπως ἔτσι: «Ἄντρες τῆς

Ὄταν συγκεντρώθηκε ὅλος ὁ στρατός, ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων Ἀρχίδαμος, ἀρχιστράτηγος τῆς ἐκστρατείας, συγκάλεσε ὅλους τοὺς στρατηγούς καὶ ὅλους τοὺς ἀξιωματοῦχους τῶν συμμάχων καὶ τοὺς εἶπε περίπου τα ἀκόλουθα: «Πελοποννήσιοι καὶ Σύμμαχοι! Καὶ οἱ πρόγονοί μας ἔκαναν

18955-Λύση

Πελοποννήσου και σύμμαχοι: Και οι πατέρες μας πήραν μέρος σε πολλές εκστρατείες μέσα κ' έξω από την Πελοπόννησο, κ' εμείς οι γεροντότεροι δεν είμαστε άμαθοι στον πόλεμο· δεν εβγήκαμε όμως ποτέ με μεγαλύτερο στράτευμα κ' εφοδιασμό από τούτον — εδώ, και ηγαίνομε τώρα να χτυπήσομε πολιτεία εξαιρετικά δυνατή, κ' εμείς οι ίδιοι είμαστε πολύ μεγάλος και διαλεχτός στρατός. Σωστό είναι λοιπόν να μη φανούμε χειρότεροι από τους πατέρες μας, ούτε κατώτεροι από τη φήμη που έχομε εμείς οι ίδιοι. Γιατί ολόκληρη η Ελλάδα έχει ξεσηκωθεί με τούτη την εκστρατεία, κ' έχει στραμμένο το νου της σε μας, κ' επειδή μισούν τους Αθηναίους, ποθούν να πετύχομε αυτό που βάλαμε σκοπό μας.

Μτφρ. Ε. Λαμπρίδη. 1962.

πολλούς πολέμους και μέσα στην Πελοπόννησο και στο εξωτερικό, αλλά και οι γεροντότεροι από εμάς δεν είναι άπειροι στον πόλεμο. Ποτέ άλλοτε, όμως, δεν εκστρατεύσαμε με τόσες πολλές δυνάμεις και τόσα πολλά μέσα, αλλά πάμε να χτυπήσομε πολιτεία εξαιρετικά δυνατή και με πολυάριθμο και άριστο στράτευμα. Έχομε, επομένως, την υποχρέωση να μην φανούμε κατώτεροι ούτε από τους πατέρες μας ούτε από την δική μας φήμη. Η Ελλάδα ολόκληρη έχει συγκλονιστεί με την εκστρατεία αυτήν κι έχει τα βλέμματά της καρφωμένα απάνω μας κι ελπίζει, επειδή μισεί τους Αθηναίους, ότι θα επιτύχομε στην επιχείρησή μας.

Μτφρ. Άγγελος Σ. Βλάχος. 2008.

Γ4.

α.

ἡμᾶς (α' όρος σύγκρισης) - *τῶν πατέρων* (γενική συγκριτική, β' όρος σύγκρισης) μέσω του επιθέτου συγκριτικού βαθμού *χειρότερους*.

ἡμᾶς (α' όρος σύγκρισης) - *τῆς δόξης* (γενική συγκριτική, β' όρος σύγκρισης) μέσω του επιθέτου συγκριτικού βαθμού *ένδεεστερότερους*.

β.

ἔχοντες: Υποκείμενο της μετοχής *ἡμεῖς* (μετοχή συνημμένη στο εννοούμενο υποκείμενο του ρήματος *ἐξήλθομεν*), αντικείμενο *παρασκευήν*.

ἔχουσα: Υποκείμενο της μετοχής *Ἡ Ἑλλάς* (μετοχή συνημμένη στο υποκείμενο του ρήματος *προσέχει*), αντικείμενο της μετοχής *εὖνοιαν*.

20838

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

Ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἵππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἕξαρνος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίου, ἀποδείξας ὡς οὐδεις ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. Ὅρῳ δέ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῆ γνώμη χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱππάρχους κεχειροτονημένους. Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον. Περὶ μὲν τοίνυν αὐτῆς τῆς αἰτίας οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείω λέγειν· δοκεῖ δέ μοι, ὦ βουλή, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι περὶ αὐτῶν μόνων τῶν κατηγορημένων προσήκειν ἀπολογεῖσθαι, ἐν δέ ταῖς δοκιμασίαις δίκαιον εἶναι παντός τοῦ βίου λόγον διδόναι. Δέομαι οὖν ὑμῶν μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου. Ποιήσομαι δέ τὴν ἀπολογίαν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Με ποιους τρόπους ο Μαντίθεος επιδιώκει να εξασφαλίσει την εὐνοία και τη συμπάθεια των βουλευτῶν; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές στο πρωτότυπο κείμενο.

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Πρὸς Σίμωνα Ἀπολογία §§2-3

Ο Σίμωνας οδήγησε τον ομιλητή στο δικαστήριο του Αρείου Πάγου, με την κατηγορία ότι ο τελευταίος τον είχε τραυματίσει, αποσιωπώντας, ωστόσο, το γεγονός ότι τη συμπλοκή με τον κατηγορούμενο την είχε προκαλέσει ο ίδιος για λόγους ερωτικής αντιζηλίας. Το απόσπασμα που ακολουθεί είναι από το προοίμιο.

Εάν, λοιπόν, κάποιοι ἄλλοι ἐπρόκειτο να αποφασίσουν για μένα, πάρα πολύ θα φοβόμουν τη δίκη, επειδή βλέπω ότι και μαγειρέματα και τυχαία περιστατικά κάποτε γίνονται τέτοια, ὥστε να συμβαίνουν στους δικαζόμενους πολλά ἀντίθετα προς την ὀρθοκρίσια. Ὅμως, αφού ἤρθα σε σας, ἐλπίζω να πετύχω το δίκαιο. Κυρίως ἀγανακτῶ, κύριοι βουλευτές, γιατί θα ἀναγκαστώ να μιλήσω μπροστά σας για πράγματα, για τα οποία δε μιλούσα επειδή ντρεπόμουν, και ἀνέχτηκα τις ἀδικίες, αφού πολλοὶ ἐπρόκειτο να γίνουν γνώστες της ὑπόθεσης μαζί με μένα. Επειδή ὁμως ο Σίμωνας με ἔφερε σε τέτοια ἀνάγκη, θα σας διηγηθῶ ὅλα ὅσα ἔγιναν χωρίς να ἀποκρύψω τίποτα.

Μτφρ. Γ. Α. Ράπτης

B2. Ποια κοινά στοιχεία για το ήθος των αντιπάλων τους παρουσιάζουν οι ομιλητές στα δύο κείμενα (πρωτότυπο - μεταφρασμένο) στο πλαίσιο της προσπάθειάς τους να αναιρέσουν τις κατηγορίες εις βάρος τους;

Μονάδες 10

B3. Να συνδέσετε καθεμία από τις φράσεις της στήλης Α με μία φράση της στήλης Β, ώστε να συμπληρώνεται ορθά το νόημά της. Τρεις φράσεις της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Την παιδευτική αξία της διδασκαλίας της ρητορικής τονίζει	α. οι δικανικοί, οι επιδεικτικοί και οι επιτάφιοι.
2. Κατά τον Αριστοτέλη υπάρχουν τρία είδη ρητορικών λόγων,	β. ο Πλάτωνας.
3. Επιφανέστερος λογογράφος δικανικών λόγων θεωρείται	γ. αντικειμενικά πειστήρια.
4. Οι άτεχνες αποδείξεις δεν οφείλονται στην τεχνική δεξιότητα του ρήτορα, αλλά είναι	δ. ο Λυσίας.
5. Τα παραδείγματα σε έναν ρητορικό λόγο είναι	ε. πραγματικά ή πλαστά.
	ζ. ο Ισοκράτης.
	η. οι συμβουλευτικοί, οι δικανικοί και οι επιδεικτικοί.
	θ. πάντοτε πραγματικά.

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θουκυδίδης, *Ιστορίαι* §§ 2.10.3-2.11.2

(έκδ. των Jones, H.S., Powell, J.E. Οξφόρδη: Clarendon Press, 1942, ανατ. 1970)

Ο Θουκυδίδης αφού έχει αναφερθεί στις προετοιμασίες των Πελοποννησίων και στη συγκέντρωση των δυνάμεών τους στον Ισθμό της Κορίνθου, ενόψει της εισβολής στην Αττική, παραθέτει τον λόγο του Αρχίδαμου.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Καὶ ἐπειδὴ πᾶν τὸ στράτευμα ξυνειλεγμένον ἦν, Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἠγεῖτο τῆς ἐξόδου ταύτης, ξυγκαλέσας τοὺς στρατηγούς τῶν πόλεων πασῶν καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει καὶ ἀξιολογωτάτους παρῆνει τοιάδε. Ἄνδρες Πελοποννήσιοι καὶ ξύμμαχοι, καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ ἐν αὐτῇ Πελοποννήσῳ καὶ ἔξω ἐποίησαντο, καὶ ἡμῶν αὐτῶν οἱ πρεσβύτεροι οὐκ ἄπειροι πολέμων εἰσὶν· ὅμως δὲ τῆσδε οὐπω μείζονα παρασκευὴν ἔχοντες ἐξήλθομεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πόλιν δυνατωτάτην νῦν ἐρχόμεθα καὶ αὐτοὶ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι στρατεύοντες. Δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων χεῖρους φαίνεσθαι

20838

μήτε ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης ἐνδεεστέρους. Ἡ γὰρ Ἑλλὰς πᾶσα τῆδε τῆ ὀρμῆ ἐπῆρται καὶ προσέχει τὴν γνώμην, εὖνοιαν ἔχουσα διὰ τὸ Ἀθηναίων ἔχθος πρᾶξαι ἡμᾶς ἃ ἐπινοοῦμεν.

οὕπω: ὄχι ἀκόμα

τῆς δόξης: ἀπὸ τῆ φήμῃ

τὸ ἔχθος: τὸ μῖσος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ2. Σε ποιους ἀπευθύνεται ὁ Ἀρχίδαμος καὶ πῶς παρουσιάζει τὴν Ἀθῆνα στο παραπάνω ἀπόσπασμα τῆς ομιλίας του;

Μονάδες 10

Γ3.

α. Να ἐντοπίσετε στο ἀδίδακτο κείμενο τρία ἐπίθετα υπερθετικού βαθμοῦ καὶ να τα γράψετε στον θετικό βαθμό, διατηρώντας τὸ ἴδιο γένος, ἀριθμὸ καὶ πτώση. (μονάδες 6)

β. Να μεταφέρετε τα παρακάτω ρήματα στο β' ἐνικό πρόσωπο τῆς προστακτικῆς, στον χρόνο καὶ στη φωνή που βρίσκονται: **εἰσίν, ἐξήλθομεν**. (μονάδες 4)

Μονάδες 10

*Οἱ παρατηρήσεις Α1, Β4, Γ1, Γ4 που ἀναφέρονται στα ἴδια κείμενα (διδαγμένο, παράλληλο, ἀδίδακτο) ἔχουν διατυπωθεῖ στο ἀρχεῖο με τὴν ὀνομασία GEL_CLB_AEG_DOC_1_18955.

αθημπινίσις

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

20838-Λύση

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§8-9

Διευκρίνιση: Οι προτεινόμενες απαντήσεις στις ερμηνευτικές παρατηρήσεις είναι ενδεικτικές. Αξιοποιούνται κατά κύριο λόγο τα ερμηνευτικά σχόλια του σχολικού βιβλίου, καθώς και οι κειμενικές αναφορές. Τόσο οι παρατηρήσεις όσο και οι απαντήσεις λαμβάνουν υπόψη τις επικαιροποιημένες οδηγίες του ΙΕΠ για το σχολικό έτος 2021-22.

B1. Ο Μαντίθεος διατυπώνει μία εύστοχη υποθετική άποψη (*εἴπερ ἵππευσα ... δοκιμάζεσθαι*) που στηρίζεται στην εκλογή πολλών από τους παρόντες βουλευτές όχι μόνο στο αξίωμα αυτό, αλλά και στο αξίωμα του στρατηγού και υπάρχου, παρόλο που υπηρέτησαν στο ιππικό επί των Τριάκοντα (*Ὅρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ... κεχειροτονημένους*). Επιδοκιμάζοντας, λοιπόν, την εκλογή τους επιδιώκει να κερδίσει τη συμπάθειά τους και μία ανάλογη ευνοϊκή και δίκαιη γι' αυτόν απόφαση. Ο Μαντίθεος, δηλαδή, στοχεύει στα συναισθήματα των βουλευτών, ώστε να νιώσουν αντιπάθεια προς τους κατηγορούς του, οι οποίοι επιχείρησαν με αναξιόπιστα στοιχεία και ψευδολογίες να τον διασύρουν (*Ὡστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι*). Επιπλέον, με το να ισχυρίζεται ότι ακόμα και αν είχε υπηρετήσει ως υπτέας εκείνη τη χρονική περίοδο, άφοβα θα υποβαλλόταν σε δοκιμασία, εύκολα κερδίζει τη συμπάθεια των βουλευτών. Τέλος, ο Μαντίθεος επιζητά την ευνοϊκή διάθεση και την προσοχή τους (*μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι μου*), καθώς θα εκθέσει τα σχετικά με τη ζωή του με συντομία (*διὰ βραχυτάτων*). (Λέξεις 166)

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Λυσίας, Πρὸς Σίμωνα Ἀπολογία §§2-3

B2. Και στα δύο κείμενα οι απολογούμενοι υποστηρίζουν πως έχουν αδικηθεί από ανθρώπους που ψεύδονται και επιδιώκουν δίκες. Ο Μαντίθεος αναφέρει ότι ο μοναδικός λόγος της απολογίας του δεν είναι η ίδια η κατηγορία, αλλά ο έλεγχος της ψευδολογίας των κατηγορών (*ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο ... καταψεύσασθαι*). Με το επίρρημα «*περιφανῶς*» τονίζει το μέγεθος της αναξιοπιστίας τους, γιατί, εφόσον ψεύδονται τόσο φανερά, δεν βλέπουν μόνο εκείνον, αλλά υποτιμούν και τη Βουλή την οποία παραπλανούν εν γνώσει τους. Στην «*Πρὸς Σίμωνα Ἀπολογία*» το ήθος του Σίμωνα αναγκάζει τον ομιλητή να αναφερθεί στην προσωπική του ζωή (*Επειδὴ ὁμως ο Σίμωνας με ἔφερε σε τέτοια ἀνάγκη...*). Η αγανάκτηση του ομιλητή (*Κυρίως ἀγανακτῶ*) και η αναγκαστική ανεκτικότητα του στις αδικίες (*ἀνέχτηκα τις αδικίες*) υποδηλώνουν πως ο κατήγορος είναι ψεύτης, αναξιόπιστος κι ανήθικος. Επομένως, και οι δύο ομιλητές εμφανίζονται αδικούμενοι από αναξιόπιστους ανθρώπους, που θέλουν να τους διαβάλουν και να τους βλάψουν. (Λέξεις 146)

20838-Λύση

B3. 1-ζ, 2-η, 3-δ, 4-γ, 5-ε

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Θουκυδίδης, *Ιστορίαι* §§ 2.10.3-2.11.2

Γ2. Ο Αρχίδαμος απευθύνεται ως αρχιστράτηγος της εκστρατείας στους στρατηγούς όλων των συμμαχικών πόλεων από την Πελοπόννησο, καθώς και στους πιο επίσημους και σπουδαίους πολίτες τους, επισημαίνοντας για την Αθήνα πως είναι μία πόλη πολύ ισχυρή, την οποία, όμως, μισούν σχεδόν όλοι οι Έλληνες. (Λέξεις 43)

Γ3. α. Ο/Η μαθητής/τρια μπορεί να επιλέξει τρία από τα ακόλουθα: *άξιολόγους, δυνατήν, πολλοί, άγαθοί.*

β. *ΐσθι, ἔξελθε*

*Οι ενδεικτικές απαντήσεις για τις ερωτήσεις Α1, Β4, Γ1, Γ4 που αναφέρονται στα ίδια κείμενα (διδαγμένο, παράλληλο, αδίδακτο) έχουν διατυπωθεί στο αρχείο με την ονομασία GEL_CLB_AEG_SOLUTIONDOC_1_18955.

αξιμπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ